

صدا و سیاهای جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

رصد توصیه‌های رهبر معظم انقلاب در سال

"جهش تولید"

(1)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: محبوبه وفایی نژاد

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	■ مقدمه
۴	۱- رفع موانع تولید
۴	۲- بهبود فضای کسب و کار
۶	۳- مدیریت واردات
۷	۴- تولید رقابت پذیر و صادرات محور
۹	۵- تولید مبتنی بر دانش و فناوری

رهبر فرزانه انقلاب در پیام نوروزی سال 1399 را، سال جهش تولید نامیدند. بیش از یک دهه است که معظم له با انتخاب موضوعات اقتصادی با عنوان شعار سال به خصوص در چندین سال گذشته با تأکید بر حمایت از تولید داخلی و مصرف کالای ایرانی بر اهمیت مسئله اقتصاد تأکید داشته‌اند. واقعیت این است که نامگذاری سال‌های اخیر که هر کدام کلیدواژه‌ی رهایی از وابستگی و استقلال است، با عملیاتی کردن آن می‌توان به خودکفایی و بی‌اثر کردن اثرات تحریم‌های ظالمانه آمریکا دست یافت.

در اهمیت و ضرورت موضوع تولید، رهبر معظم انقلاب در بیانات نوروزی‌شان می‌فرمایند:

... لکن آنچه من می‌خواهم بگویم این است که این کاری که تا حالا شده شاید حتی یک‌دهم آن چیزی که برای کشور احتیاج است نباشد ... یعنی شاید واقعاً ده برابر این، کار باید انجام بگیرد؛ چه کار تحقیقی، چه کار تولیدی، چه کارهای گوناگون از همین قبیل، تا رونق تولید در زندگی مردم اثر خودش را نشان بدهد. در سال ۹۸ تولید تکان خورد، حرکت کرد و راه افتاد تا یک حدودی، لکن اثری در زندگی مردم از آن محسوس نشد. اگر ما بتوانیم تولید را راه بیندازیم و با توجه به بازار وسیع خود کشور در داخل - اگر چه که تولید به فروش و به بازارهای خارجی احتیاج دارد، اما ما هم ضمن اینکه میتوانیم با بازارهای خارجی ارتباط داشته باشیم، عمده‌ی بازار فروش ما داخل کشور است با این جمعیت هشتاد میلیونی - اگر بشود تولید را ان شاء الله حرکت بدهیم و پیش ببریم، مشکلات اقتصادی قطعاً تمام خواهد شد و این تحریم‌هایی که کرده‌اند به نفع ما تمام خواهد شد.

همچنین ایشان، برای تحقق جهش تولید، برنامه ریزی را امری ضروری دانسته و در این برهه نیز به نقش اصلی سازمان برنامه و بودجه کشور و برخی نهادهای دیگر مانند قوه قضاییه، مجلس شورای اسلامی و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و مجموعه‌های دانش بنیان اشاره ای ویژه داشته‌اند.

در واقع اصطلاح جهش تولید مربوط به زمانی است که ما به صرف خارج شدن اقتصاد از رکود راضی نیستیم. بلکه اضافه بر آن می‌خواهیم تحول تکنولوژیک نیز در کشور اتفاق بیفتد و متعاقب آن به قول اقتصاددانان تابع تولید به سمت بالا شیفت کند. یعنی با داشتن منابع و امکانات موجود نسبت به گذشته، شرایط تولید باید دچار تحول شود. پس اگر ما به شرایط ایجاد رونق قانع نباشیم و پایه اقتصاد ما یکی از الزاماتش این باشد که باید یک جهش در تولید انجام شود. در این شرایط با بهره‌گیری از امکانات موجود باید بتوانیم چرخه تولید را در مسیری قراردهیم تا ضمن دست یافتن به تولید انبوه و رفع نیارهای داخلی، زمینه‌ای برای صادرات نیز فراهم کنیم؛ به طوری که جایگاه واقعی اقتصاد کشور در منطقه و جهان تثبیت شود. به این رویکرد می‌توان گفت جهش تولید که یک مرحله فراتر از رونق تولید است.

حال، برای آنکه نظام اسلامی بتواند، نقشه های دشمن را هو شمندان خنثی کند، می بایست گره های اصلی مشکلات اقتصادی کشور را شناسایی کرده و با برنامه ریزی دقیق و جامع و با همدلی میان تمام نهادهای دولتی و غیردولتی، اقدام به برطرف کردن آنها و در نهایت ایجاد جهش در تولید کشور کرد، که به اذعان بسیاری از کارشناسان گره های اصلی اقتصادی کشور «رکود»، «بیکاری» و نقدینگی های سرگردان و چالش ها و موانع کسب و کار است؛ راهکار باز کردن این گره ها نیز در تقویت و حمایت همه جانبه از تولید ملی نهفته است. چگونگی و الزامات این راهکار نیز در بیانات رهبر معظم انقلاب مشخص شده است.

گروه اقتصاد اداره پژوهش های خبری معاونت سیاسی، در راستای رسالت پژوهشی و رسانه ای خود تلاش دارد با رصد اقدامات مسئولان و راهکارهای کارشناسان بر مبنای بیانات رهبر معظم انقلاب، در خصوص حمایت از تولید کالاهای ایرانی و جهش تولید، در قالب گزارش های هفتگی در 7 محور مستخرج از بیانات رهبر معظم انقلاب در سال 1399، مخاطبان را در جریان مهمترین فعالیت ها و نیازهای تحقق شعار سال قرار دهد.

این محورها عبارتند از:

- رفع موانع تولید
- بهبود فضای کسب و کار
- مدیریت واردات
- مبارزه با قاچاق
- تولید رقابت پذیر و صادرات محور
- مبارزه با فساد
- تولید مبتنی بر دانش و فناوری

۱- رفع موانع تولید

آیین امضاء تفاهمنامه همکاری جهت تسریع و تسهیل در صدور اسناد مالکیت حدنگار اراضی کشاورزی با حضور دکتر "ذبیح الله خدائیان" معاون قوه قضائیه و رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و مهندس "عباس کشاورز" سرپرست وزارت جهاد کشاورزی برگزار شد. کاهش دعاوی و تسهیل سرمایه گذاری در بخش کشاورزی، فراهم نمودن زمینه نظارت و کنترل بر تولید محصولات کشاورزی و اجرای الگوی کشت در کشور، اجرای قوانین مربوطه، ساماندهی و تعیین تکلیف اراضی و حفظ کاربری و یکپارچه سازی اراضی کشاورزی از جمله اهداف این تفاهم نامه است. ایسنا ۹۹/۱/۱۶-

۲- بهبود فضای کسب و کار

کرونا میتواند تلنگری به ما وارد کند تا به سمت اقتصاد دیجیتال و هوشمند حرکت کنیم، متأسفانه اقتصادهای سنتی در شرایط کنونی دچار مشکل می شوند در حالی که مشاهده می شود اغلب کسب و کارهای هوشمند رونق گرفته اند، به طوری که عملاً هر نهاد و سیستمی که مبتنی بر اقتصاد الکترونیک است شرایط نسبتاً خوبی دارد الان بستر فناوری اطلاعات تا حدودی در کشور ما فراهم است و اقصی نقاط کشور به آن دسترسی دارند بنابراین می توانیم با یک نقشه راه بخشی از خدمات و کسب و کارها را به سمت اقتصاد هوشمند هدایت کنیم تا هزینه آنها نیز کاهش پیدا کند. ایسنا ۹۹/۱/۱۷- وحید شقاقی شهری، استاد اقتصاد دانشگاه خوارزمی

برای برخی اصناف و واحدهای تولیدی که به خاطر کرونا آسیب دیده اند، بسته‌های حمایتی در نظر گرفته، ۷۵ هزار میلیارد تومان برای حمایت از کسب و کارهای آسیب دیده بر اثر کرونا مانند اصناف، شرکت‌های حمل و نقل و گردشگری و... تامین اعتبار شده و دولت روی آن تاکید فراوان دارد که شیوه نامه آن همین روزها ابلاغ می‌شود. استمهال مالیات و بیمه و معوقات بانکی واحدهای تولیدی آسیب دیده بر اثر کرونا نیز از دیگر اقدامات است که در دستور کار و مصوب شده است. ایسنا ۹۹/۰۱/۱۷- رضا رحمانی، وزیر صمت

رئیس‌جمهوری دیروز در اظهارات خود به تشریح این اقدام حمایتی دولت نیز پرداخت. بر این اساس، دولت در بسته حمایتی، کسب‌وکارها و بنگاه‌های اقتصادی یک نفره تا چند نفره از جمله سه میلیون نفر که کسب‌وکار آنها در پی بیماری کرونا تحت فشار قرار گرفته است را مورد حمایت قرار می‌دهد. این بنگاه‌ها و کسب‌وکارها را می‌توان در دو دسته تقسیم‌بندی کرد که بر اساس اظهارات روحانی، میزان تسهیلاتی که به این دو دسته اختصاص می‌یابد متفاوت خواهد بود. این دو دسته شامل بنگاه‌هایی که به دستور ستاد ملی مبارزه با کرونا تعطیل شدند (فعالیت‌های پرریسک) و همچنین بنگاه‌هایی که کسب‌وکار آنها کساد شده و کار خود را از ۲۳ فروردین ماه از سر می‌گیرند، خواهد بود. روحانی در توضیح این تصمیم دولت گفت: میزان تسهیلات برای هر بنگاهی تقریباً مشخص شده و به این بنگاه‌ها اعلام خواهد شد که چه مقدار به آنها پرداخت می‌شود؛ پولی که برای کمک به این عنوان است که اشتغال آنها فعال نبوده ولی کارگرها را نگه‌داشتند و مقداری پول برای سرمایه در گردش‌شان که بتوانند به تدریج بنگاه خودشان را فعال کنند. بر اساس تصمیم دولت، این وام با نرخ ۱۲ درصد پرداخت می‌شود و بازپرداخت آن دوساله و از مهرماه آغاز می‌شود. روزنامه دنیای اقتصاد - ۹۹/۰۱/۱۷ - گزارش دنیای اقتصاد

از آنجایی که تسهیل دسترسی کسب‌وکارهای خصوصی به زیرساخت‌ها و پایگاه‌های داده دولتی و ملی از صول توسعه است، ستاد توسعه اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری صد دارد فهرستی از خدمات دولتی مورد نیاز کسب‌وکارهای خصوصی را تهیه و در اختیار آنها قرار دهد. با توجه به نقش کسب و کارهای غیردولتی در رونق اقتصادی کشور، همراهی دولتی‌ها با بخش خصوصی ضروری به نظر می‌رسد از این رو شناسایی نیاز به معرفی خدمات دولتی قابل ارائه به کسب و کارهای مبتنی بر سرمایه‌گذاری‌های شخصی و غیر دولتی در کشور است. در همین راستا ستاد توسعه اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی معاونت علمی و فناوری با همکاری دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات کشور در صدد برآمده‌اند تا با تهیه فهرستی از خدمات دولتی مورد نیاز کسب‌وکارهای خصوصی، نقشی تاثیرگذار در تسریع هماهنگی بین دو بخش و جهش توسعه و تولید ایفا کنند. قرار بر این است که فهرست خدمات دولتی و عمومی مورد نیاز کسب‌وکارهای خصوصی در قالب Api تهیه شده و در دسترس بخش خصوصی قرار گیرد. ایسنا - ۹۹/۰۱/۱۹ - گزارش ایسنا

سیاست تجاری در سال ۹۹ از تثبیت مجدد طبقات و سقف و کف تعرفه های واردات حکایت دارد. طبقات تعرفه ای همانند دو سال گذشته ۸ طبقه و حداقل و حداکثر تعرفه دریافتی برای واردات نیز به ترتیب ۵ و ۵۵ درصد تعیین شده است. روند سیاستگذاری تعرفه ای نشان می‌دهد با وجود اینکه در سال‌ها و دهه های اخیر گام‌هایی در جهت تعدیل میزان و طبقات تعرفه ای برداشته شده، اما همچنان فاصله با یک نظام تعرفه ای حداقلی مبتنی بر تجارت آزاد زیاد است. مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی سال ۹۹ به تصویب هیئت دولت رسید. براساس مصوبه جدید در مجموع ۴۶۴ ردیف تعرفه در ۸ طبقه حقوق ورودی تعیین تکلیف شده است. سقف حقوق ورودی ۵۵ و کف آن ۵ درصد است. همچنین تعداد ردیف تعرفه نیز نسبت به سال گذشته کاهش یافته است. مصوبه مذکور از سوی اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس جمهور ابلاغ شده است. روزنامه دنیای اقتصاد ۹۹/۰۱/۱۶ - گزارش دنیای اقتصاد

افزایش خوداتکایی صنعتی در سال "جهش تولید" با بالا بردن حقوق ورودی ۹۵ ردیف تعرفه و ایجاد ۲۳۷ ردیف تعرفه جدید کلید خورد. با توجه به تاکیدات رهبر معظم انقلاب، اولویت وزارت صنعت در سال جاری تمرکز بیشتر بر اجرای سیاست های حمایت از بخش صنعت خواهد بود و در این راستا نیز تعرفه ها با رویکرد صیانت از صنایع داخلی مورد بازنگری قرار گرفت. نزدیک به هفت هزار تعرفه در حوزه صنعت وجود دارد که بخشی از این تعرفه ها در راستای شفاف سازی و صیانت تولیدات داخلی اصلاح و مورد بازنگری قرار گرفت. به منظور حمایت از تولید داخلی و مدیریت واردات حقوق ورودی ۹۵ ردیف تعرفه افزایش و ۲۳۷ ردیف تعرفه نیز ایجاد و تفکیک سازی شد؛ این سیاست به منظور شفاف سازی و جلوگیری از خلاف اظهاری و حمایت از تولید داخل و تسریع در امور گمرکی واردات مواد اولیه واسطه ای و کالاهای مورد نیاز اتخاذ شده است. ایرنا ۹۹ / ۱ / ۱۷ - صادقی نیارکی ، سرپرست معاونت امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت

۴- تولید رقابت پذیر و صادرات محور

امسال که به عنوان (سال جهش تولید) نامگذاری شده، واحدهای تولیدی نیز روند فعالیت خود را در این چارچوب برنامه‌ریزی کرده‌اند و در بخش تولید زنجیره فولاد نیز ضمن اجرای برنامه هدفدار، با جهش تولید نیز همسویی دارد و انتظار می‌رود در قالب برنامه چشم انداز (۱۴۰۴) پیش روند. براساس جداول آماری نقشه راه معدن، برای تولید زنجیره فولاد روند صعودی تولید پیش بینی شده و این امر تا پایان عمر دولت دوازدهم (سال ۱۴۰۰) در برنامه گنجانده شده است. امسال قرار است میزان استخراج سنگ آهن از سطح ۱۰۱ میلیون تن در سال ۹۸ با افزایش چهار میلیون تنی به ۱۰۵ میلیون تن برسد و کنسانتره نیز با رشد سه میلیون تنی رقم ۵۰ میلیون تن را ثبت کند. همچنین در زمینه گندله سنگ آهن هم قرار است سال ۹۹ به رقم ۴۸ میلیون تن برسد که افزایش سه میلیون تنی را محقق خواهد ساخت. ایران در زمینه فولاد سازی اکنون رتبه دهم جهان را کسب کرده و انتظار می‌رود در قالب سند چشم‌انداز (۱۴۰۴) و دستیابی به ظرفیت ۵۵ میلیون تنی به رتبه هفتم دنیا ارتقا یابد. علاوه بر این در زمینه تولید آهن اسفنجی که اکنون بعد از هند رتبه دوم جهانی را کسب کرده‌ایم، انتظار می‌رود از میزان ۳۰ میلیون تن در سال ۹۸ رقم ۳۳ میلیون تن را امسال ثبت کنیم. براساس نقشه راه معدن قرار است در سال ۱۴۰۰ میزان استخراج سنگ آهن به ۱۰۷ میلیون تن، و کنسانتره نیز به رقم ۵۱ میلیون تن برسد که به مفهوم تداوم رشد تولید است. ایرنا ۹۹/۱/۱۷ - گزارش ایرنا

صنعت پتروشیمی در سال (جهش تولید) تلاش می‌کند از امکانات و توان داخلی استفاده حداکثری را داشته باشد و هم‌زمان با تولیدی شدن طرح‌های جدید پتروشیمی، ظرفیت تولید در این صنعت افزایش قابل توجهی خواهد یافت

سرازیر کردن منابع به سوی تولید و جلوگیری از هدرروی منابع ملی می‌تواند به تحقق جهش دوم و سوم صنعت پتروشیمی منجر شود. طرح‌های توسعه‌ای مختلفی در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس و منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی به عنوان دو قطب مهم تولید محصولات پتروشیمی در حال ساخت هستند، افزون بر این دو منطقه، طرح‌های توسعه‌ای پتروشیمی در بسیاری از استان‌های کشور در حال تکمیل و راه‌اندازی است که با تولیدی شدن این طرح‌ها، زنجیره تولید بسیاری از محصولات پتروشیمی در داخل کشور تکمیل خواهد شد. ایلنا ۹۹/۱/۱۷ - علی محمد بساق‌زاده، مدیر طرح‌های شرکت ملی صنایع پتروشیمی

فعالان صنعت نساجی و پوشاک می‌توانند به شرط حمایت دولت و در نظر گرفته شدن ارزش افزوده کافی در مقایسه با نمونه‌های مشابه خارجی، ماسک و لباس گان مورد نیاز کشور را تامین کرده و حتی صادر کنند. دولت می‌تواند روی تولیدکنندگان این محصولات حساب باز کند، زیرا دانش فنی، امکان تولید و مواد اولیه مورد نیاز را در کشور در اختیار داریم، به شرط اینکه با قیمت‌گذاری مناسب، تولید برای واحدها مقرون به صرفه بوده و ارزش افزوده داشته باشد. مطابق محاسبات انجام شده، سرمایه در گردش مورد نیاز این صنعت نزدیک به یک میلیارد دلار یا ۱۵ هزار میلیارد تومان است تا از بروز بحران در آن جلوگیری شود. روزنامه دنیای اقتصاد - ۹۹/۱/۱۷ مجید نامی، عضو هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک

برای پیشگیری از ابتلا به ویروس کرونا تاکنون ۴۷۵ هزار ماسک در ۳۸ کارگاه تولیدی فنی و حرفه‌ای این استان تولید شده است. برای حفظ سلامت مردم و پیشگیری از ویروس کرونا از سوی مهارت آموختگان فنی و حرفه‌ای و نیروهای جهادی روزانه ۳۲ هزار ماسک آماده و تحویل داروخانه‌های شبانه روزی و مراکز درمانی می‌شود. طرح تولید ماسک در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای سراسر این استان صورت می‌گیرد که مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان کنگان در ابتدا به صورت پایلوت آن را اجرا کرده و این طرح در زمان حاضر در همه شهرستان‌های استان اجرا می‌شود. همچنین ۲ هزار و ۴۰۰ دست لباس ایزوله و گان بیمارستانی به همت بخش دولتی و خصوصی فنی و حرفه‌ای تولید شده است. در اجرای این طرح ۳۳ آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای به طور مستقیم و غیر مستقیم دخالت دارند و به همت بخش خصوصی تاکنون ۱۲ هزار جفت دستکش یکبار مصرف در کارگاه‌های فنی و حرفه‌ای تولید و در اختیار مراکز درمانی و مردم قرار گرفته است

گمرک ایران فهرست جدیدی از اقلام ممنوعه صادراتی را برای مقابله با کرونا به گمرکات سراسر کشور اعلام کرد. این فهرست شامل ۲۸ کالا است. فهرست اقلام پزشکی برای سومین بار طی سه ماه اخیر به روز رسانی شده است. محمدرضا شانه ساز، معاون وزیر و رئیس سازمان غذا و دارو طی نامه‌ای خطاب به مهدی میراشرفی، رئیس کل گمرک ایران ممنوعیت خروج تجهیزات پزشکی تولید داخل مورد نیاز جهت مدیریت و کنترل بحران کرونا را اعلام کرد. پیش از این بخشنامه‌های دیگری در بهمن و اسفند سال گذشته در خصوص ممنوعیت صادرات اقلام پزشکی ابلاغ شده بود و صدور اقلام محافظت شخصی نظیر ماسک، البسه و کلاه پزشکی ممنوع اعلام شد. حال با توجه به نامه اخیر شانه ساز، ممنوعه‌های صادراتی برای سومین بار تغییر و اعلام شده است. در این نامه عنوان شده که با توجه به شرایط حساس کنونی و به منظور مدیریت و کنترل ویروس کرونا اقلام مذکور تا اطلاع ثانوی اجازه صادرات ندارند. روزنامه دنیای اقتصاد - ۹۹/۱/۱۷ - گزارش دنیای اقتصاد

۵- تولید مبتنی بر دانش و فناوری

شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در پارک فناوری پردیس موفق به تولید ۳ محصول جدید در حوزه مکترونیک و مخابرات و ارتقای یک محصول در همین حوزه شده است هدف اصلی شرکت، تولید محصولات فناورانه ترکیبی، از سه رشته برق، مکانیک و نرم افزار است تا به امروز موفق به تجاری سازی ۱۰ محصول شرکت شده‌ایم و با برنامه‌ریزی‌های انجام شده، به امید خدا در سال‌های پیشرو، این عدد به ۱۵ محصول خواهد رسید.

ایسنا - ۹۹/۱/۱۷ هادی آگاهی، مدیر عامل شرکت دانش بنیان